

Wulffers en de zaak van het galgenmaal

De televisieserie Missie Warmoesstraat van Metropolis Media (uitgezonden door de EO) biedt spannende politieverhalen uit de brandhaarden van Amsterdam.

In de Wulffers-serie worden nieuwe verhalen gebundeld en gedrukt – minstens zo spannend, maar beter hanteerbaar!

Wulffers

en de zaak van...

het galgenmaal

DICK VAN DEN HEUVEL
EN
SIMON DE WAAL

Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Ontwerp omslag Studio Jan de Boer, Amsterdam
Illustratie omslag Johanna Baptist

ISBN 90 239 9147 8
NUR 331

© 2005 Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Meer informatie over deze roman en andere uitgaven van Mozaïek
vindt u op www.uitgeverijmozaiek.nl

Alle rechten voorbehouden

I

Niemand had midden in de nacht de iele schreeuw van de zwerver gehoord toen hij te water raakte. Ramen waren gesloten en gordijnen hielden het geluid en de kou buiten. Of er stond een allesoverstemmend tv-programma aan of een discodreun die zijn noodkreet verstomde. Bovendien, z'n strot was schor. Door de jarenlange alcoholinname waren zijn stembanden tot op de vezel versleten, en de gevonden peuken die hij rookte omdat hij nooit geld had voor gewoon een pakje sigaretten, hadden zijn luchtwegen geasfalteerd. Hij was hees, en met de dood in de ogen was z'n stem nog zachter dan overdag als hij langs de winkels ging om te bedelen om een broodje of een stukje worst. Zwemmen kon hij niet. Meer dan een zuchtje in de nachtwind was zijn doodstrijd niet geweest. Z'n laatste kerm had niemand uit de slaap gehouden. Hij maakte net iets meer rumoer dan wanneer je een steen in het water duwt. Een doffe plons, een zachte gil, een luchtbel en daarna misschien nog een. Meer was het niet.

Het naamloze slachtoffer werd de volgende morgen uit het water gedregd, nadat een rondvaartboot vol fotograferende Japanners en dikke Amerikanen ertegenaan was gevaren. De Aziaten wendden het hoofd af omdat ze eerbied

hadden voor de dood. De Amerikanen trokken hun Japanse Nikonlenzen tevoorschijn en stelden scherp op dit prachtverhaal voor thuis. 'In Amsterdam drijven de lijken in de gracht,' zouden ze vertellen en de stad zou in hun woorden een poel van verderf worden. Geen oog meer voor de grachtenpandjes waar prachtige zeventiende-eeuwse geschiedenissen over te vertellen waren, vol rijke dames en heren die nooit een leven als zwerver hadden hoeven leiden, maar die hun geld belegd hadden in zwarte tulpen en alles verloren in de windhandel van de eerste aandelenbeurzen. De toeristen zouden geen oor meer hebben voor het cassettebandje dat al sinds het einde van de vorige eeuw de gids verving en in vier talen kon vertellen over Hollands Gouden Eeuw die Amsterdam maakte tot de wereldstad die ze eigenlijk nooit écht is geworden.

De kapitein deed een vlugge en vluchtige melding aan de centrale. De politie en brandweer waren snel ter plaatse, maar toch nog veel te laat. Het lichaam werd door twee duikers in een rubberboot getrokken. De schouwarts had weinig van z'n specialistische kennis nodig om de dood vast te kunnen stellen. Een ziekenwagen bracht het stoffelijk overschot naar de koelruimtes van de begrafenisondernemer. Ons land heeft gelukkig genoeg van zijn beschaving bewaard om zelfs de meest haveloze een kist en een stukje aarde te gunnen. Hij had geen thuis en daarom ook geen mensen die vergeefs op hem hadden gewacht. Veel tranen werden er niet geplengd om de dood van de zwerver. Er was niemand om te treuren.

Hier zou dit verhaal geëindigd zijn als niet diezelfde ochtend de fiets van Cas Wulffers door onverlaten zou zijn gestolen. De politiepastor van Bureau Warmoesstraat zag die ochtend alleen nog zijn slot aan het hek van restaurant Tapas Negra aan de Linnaeusstraat hangen. Hij woonde aan de overkant op het hoekhuis boven een ander restaurant – Boom – en zette de dienstfiets altijd vast met drie stevige sloten. Twee daarvan waren door de politie bijgeleverd,

maar die vertrouwde Cas niet. Daarom had hij een sterk kettingslot gekocht bij een fietsenmaker uit de buurt, die hem verzekerd had dat deze met geen mogelijkheid open te zagen was.

‘Dan moet je een haakse slijptol bij de hand hebben en zul je eerst voor elektriciteit moeten zorgen. Nou, dat heb je niet zomaar op straat. Kijk, voor een mooie Gazelle of een prachtige Batavus laat je nog wel wat materieel uitrukken. Maar die politiebrikken van jullie zijn van een verschrikkelijke Poolse middelmaat. Ik zou d’r nog geen ijzerzaagie op willen vernaggelen.’ Dat had de fietsenmaker gezegd, en nu lag de ketting daar, met één schakel open alsof hij van kauwgum was gemaakt.

Hij kreeg meteen een nieuwe. Nou ja, metéén... Hij moest eerst een stapel formulieren invullen. De betreffende functionaris moest zich immers wel eerst vergewissen dat de agent in kwestie zijn rijwiel niet had doorverkocht aan een of ander familielid. Zoveel fietsten de agenten in Amsterdam niet en er werd wel eens de hand gelicht met het materieel binnen het korps. Een dochter of een zoon die de dienstfiets mocht gebruiken, een neefje die hem leende voor onbepaalde tijd, een oom die geen fiets had en uit de brand moest worden geholpen. En daar was de politie toch voor. Het was een reeks eindeloze vragen in de trant van: ‘Was het rijwiel ten tijde van de diefstal in uw eigen gebruik of had u het in bewaarestelling gegeven aan verwanten in eerste, tweede dan wel derde graad?’ Hij zuchtte en kreunde en streepte en kruiste aan. Toen moest hij nog handtekeningen halen van chefs en onderknuppels en andere collega’s. Daarna stempels. En vervolgens moest hij naar de Johan Huizingalaan, waar de Amsterdamse politie een eigen magazijn vol Poolse rommel heeft.

‘De crimineel die mijn fiets jat, komt eraf met een vermaning, maar ik – die bestolen ben – word gestraft met een wagonlading papierwerk,’ klaagde Cas. Soms kon hij zeer humeurig zijn. ‘Wie is hier nu eigenlijk de boef?! Laat die

dief als straf al die formulieren invullen, dat zal hem leren aan andermans spullen te komen. Dan blijft hij wel met z'n tengels af van het spul van brave, oppassende burgers als ik.'

De agent die hem naar de Johan Huizingalaan moest brengen, liet hem maar een beetje razen en tieren; ze wisten op Bureau Warmoesstraat ook wel dat de rook uiteindelijk weer op zou trekken en de storm zou gaan liggen. Cas Wulffers was de kwaadste niet, zelfs niet als hij kwaad was.

De politiepastor was op weg naar een nieuwe fiets, en de plek waar de zwerver was verdronken lag op zijn route. Daarom stopte de surveillancewagen even bij de plaats van delict. Dat is gebruikelijk in het korps: als je in de buurt bent, ga je langs. Je weet nooit of je assistentie moet verlenen.

'Het is een PZI-tje,' zei Jorus de Kuijper die er al was en proces-verbaal opmaakte.

'Wat is een PZI-tje?' vroeg Cas op dezelfde boze toon die hij al de hele ochtend volhield.

Jorus keek hem even aan. 'Persoon Zonder Identiteit,' zei hij terwijl hij een aantekening maakte.

'En waar is die dan?'

'In die rubberboot.'

'Nee, die identiteit!'

'O dat, tja, dat weten we niet.' Jorus sloeg zijn opschrijfboekje dicht.

Met open mond keek Cas Wulffers zijn jonge dienstmaatje aan.

'Ja, wat heb je nou?'

'Je klapt je opschrijfboekje dicht!'

'Ja, én?'

'Dus je bent niet van plan te achterhalen wie die man is?'

'Cas, alsjeblieft!'

'Ga niet doen alsof ik mij belachelijk aanstel, Jorus de Kuijper. Jij, en dat hele politiekorps van jou, jullie zijn een

totale absurditeit in deze wereld, die niets geeft om een mensenleven.'

'Om een leven geef ik,' zei Jorus manmoedig, 'maar deze man is dood en aan de geur te merken was daar maar één iemand schuldig aan. Hijzelf!'

'Welke geur?'

Jorus liep naar de ziekenbroeders die het dode lichaam zouden afvoeren. Hij wilde ze nog een paar laatste instructies geven, maar Cas bleef hem achtervolgen en herhaalde zijn vraag.

'Hij heeft een halve nacht in het grachtenwater liggen weken en nog stinkt hij naar de alcohol. Kom, ga die fiets halen, Cas. Je kunt hier niets doen!'

Maar Cas wilde geen fiets meer. Wat kon hem die fiets schelen? Fietsen werden toch maar gestolen en ze konden hem gestolen worden. Hij wilde weten wie deze verdronken man was! Het was iets waar hij maar niet aan kon wennen, die ongenaakbaarheid van politiemensen. Chef Pengel had een keer geprobeerd uit te leggen dat politiemensen wel ongevoelig móesten worden voor de aanblik van dode mensen, omdat ze anders gehinderd werden in hun professionele aanpak. Pengel had verteld van 'eerste lijken', het eerste dode lichaam dat je tegenkomt als diender en dat zo'n gebeurtenis min of meer gevierd wordt in het korps. 'We hebben hier de traditie dat iemand dan op taart trakteert.' Hij zei dat zoiets niet gevoelloos of cynisch was, maar dat daarmee de agent in kwestie door een moeilijk punt werd heengetrokken.

Natuurlijk waren er lijken waar geen enkele smeris ooit aan kon wennen; een vermoord kind dat eigenlijk gewoon nog met poppen of autootjes had moeten spelen, een oude van dagen die weerloos was geweest in zijn laatste strijd, een jonge moeder die verkracht en vervolgens om het leven gebracht was en een hulpeloos gezin achterliet. Maar zelfs daar was het een kwestie van slikken en doorgaan, want rouwen om de slachtoffers was niet de taak van de poli-

tie. Het pakken van boeven – levende boeven – was dat wel.

Cas had het met z'n hersens wel begrepen, maar z'n hart deed niet mee. Hij keek naar het dode lichaam in het zeiltje aan de kant van de gracht. Hij zag de baard die al maanden, misschien al jaren niet meer geschoren was en hij keek naar het levenloze gezicht zonder enige uitdrukking. Ook hij rook de lucht van alcohol, alsof die rechtstreeks uit 's mans poriën kwam. Hij knielde bij het lijk en probeerde zo dicht mogelijk bij het gezicht te zijn om te kijken naar een man voor wie klaarblijkelijk niemand een traan over had. Omdat hij vond dat het moest, streelde hij even de baard. Daarna keek hij naar zijn eigen hand en zag dat er kleine, bruine vlekjes op zaten. Hij rook eraan.

'Chocola.'

'Wat?' vroeg Jorus.

'Hij heeft chocola in zijn baard.' Cas keek er nog eens goed naar. Er zat opmerkelijk véél chocola in de baard, alsof hij er een reep in had uitgesmeerd.

'Dan is hij doodgegaan aan een overdosis kersenbonbons,' zei Jorus en hij lachte om zijn hardvochtige grap.

Cas niet. Cas voelde de pijn in zijn buik, die nog steeds samentrok vanwege de compassie die hij voelde met slachtoffers. Mensen die stierven verloren niet het leven, zoals de uitdrukking zei. Een leven was niet iets wat je kon verliezen, vond Cas. Een bestaan was opgeslagen in het geheugen van iemand. Een man was ooit een zoon van een moeder die zou huilen als ze wist dat hij gestorven was. En als er niemand was die de dode betreurde, dan moest de samenleving zich dat aanrekenen, vond hij. Sterker nog, als de maatschappij zijn schouders ophaalde, dan was het zijn persoonlijke taak om dat 'vergeten', die ignorantie, die ongeïnteresseerde watkan-mij-het-schelen-mentaliteit te bestrijden.

Kortom, hij was boos. En met een boze Cas was het kwaad kersen eten. 'Ik ga terug naar het bureau. Ik ga hier werk van maken.'

‘Daar was ik al bang voor,’ zei Jorus en hij gebaarde de surveillance-agent verder te gaan met z’n werk.

‘Pengel!’

Er was niemand op Bureau Warmoesstraat die de chef op zo’n manier aansprak als Wulffers. Het was niet alleen de toon, maar ook de manier waarop. Cas kwam het bureau binnen, schreeuwde de achternaam van zijn chef als een soort bevel en liep vervolgens naar het bureau dat de politiepastor moest delen met rechercheur Peter Hermans. Het was geen verzoek tot audiëntie, maar eerder een veldorder. Pengel had nog steeds geen methode gevonden om Wulffers’ impertinentie te bestrijden. Eerst was hij in discussie gegaan en een paar keer had hij de voormalige legerpredikant een reprimande of zelfs een zware uitbrander gegeven. De laatste tijd deed hij er maar het zwijgen toe, wat meestal een ‘ja, komt er nog wat van!’ opleverde.

‘Ik heb geen uren de tijd,’ zei Wulffers en daarop kwam Pengel in beweging. ‘We zitten met het lijk van een zwerper,’ zei Cas, toen de chef in zijn prachtige, statig blauwe uniform met veel strepen en eerbetoon bij het bureau van Wulffers was komen staan.

‘We zitten helemaal nergens mee,’ zei Pengel, vastbesloten dit keer niet te wijken voor het verbale geweld van zijn hulpverlener.

‘Ja, maar...’

‘Cas Wulffers, ik weet van die dode zwever. Ik heb die melding gezien. Het is iemand die in de buurt bekend is als Frénk. Frénk zuipt. Dat is niet drinken, dat is stelselmatig dronken zijn. Dakloos, verloederd, paar keer opgevangen, maar doelbewust bezig geweest z’n leven naar de knoppen te helpen, en met z’n dronken harses is hij de gracht ingelopen en jammerlijk verdronken. Zo gaat dat met zwervers. Zo gaat dat met mensen die hun eigen leven niet zien als een kostbaar geschenk. Daar zet ik geen dure manuren op die ook besteed kunnen worden aan zoekgeraakte kinderen,

aan overspannen, weggelopen huisvaders, aan overvallen sigarenboeren en aan mogelijk te fatsoeneren randgroepjongeren.'

'Luister Pengel, ik...'

'Nee, ik luister niet. Frénk krijgt alles wat we als maatschappij verplicht zijn te geven: een kist, een begrafenis, en that's it!' Pengel keek hem even aan om te controleren of de woorden wel aankwamen.

Cas zweeg.

Het was vooral dat Engels dat verdere discussie uitsloot, dacht Pengel. Hij had de woorden uitgesproken zoals Amerikaanse actiehelden dat kunnen doen. Ze kijken betekenisvol naar hun tegenstander, die daarna wegvlocht om nooit meer terug te keren. Pengel dacht dat de strijd gestreden was.

'Je heb hem zojuist een naam gegeven,' zei Cas hem in de rug.

Pengel haalde heel diep adem en sloot zijn ogen. Hij wist het! Hij wist het! Het hield nóóit op met Cas Wulffers. De man was een horzel, een luis in zijn pels. Je kon naar hem schoppen en slaan, maar hij bleef doorgaan.

Langzaam draaide Pengel zich om. 'Ja, en?'

'Nee, niks,' zei Cas op bijna zalvende toon. Alleen die klank hield Pengel al op z'n plek. 'Jorus wist die naam niet en jij weet hem wel. Dan vraag ik me af wat er gebeurd is tussen het moment dat Jorus jou die melding deed en jouw tirade van net.'

'Niks.'

'Dat is niet waar. Je kreeg die melding binnen en Jorus wist niks, behalve dat het lijkt naar alcohol stonk. En nu weet jij een naam en je weet zelfs iets van z'n reputatie. Je hebt een telefoontje gepleegd. Misschien wel twee of drie.'

'Omdat ik wist dat jij weer zou komen zeuren!'

'Alleen daarom?'

Chef Pengel verbeet zich. Het klopte. Hij had buurtregisseur Jacques Droppers gebeld en informatie gevraagd.

Jacques was naar de plek des onheils gegaan, hij had het lichaam geïdentificeerd en had daarna Pengel teruggebeld. Pengel kon wel volhouden dat hij zulks alleen had gedaan ter voorbereiding op de te verwachten aanslag van Cas Wulfers op het politiegeweten, maar de chef was gewoon uit het goede hout gesneden. Het kostte alleen wat moeite om dat toe te geven. Nu moest hij wel, hij zag het aan de ogen van de politiepastor. Die was niet van plan op te geven.

‘Wat wil je weten?’

‘Wie die man is! Waarom hij daar was! Hoe zijn leven hem daar gebracht heeft! Zodat ik misschien wat zinnigs kan zeggen op zijn begrafenis.’

‘Wie denk je dat daar zal zijn?’

‘Jij,’ zei Cas en hij keek zijn chef dwingend aan.

Pengel knikte. ‘Maar niet als het ten koste gaat van dringende zaken,’ zei hij en dat meende hij uit de grond van zijn hart.

Hij had een fiets nodig. Zonder fiets was een buurtonderzoek niet te doen. Frénk was verdronken in het water van de Eerste Kostverlorenkade, bij de naamloze brug die naar de Van Hallstraat leidde. Daarom was het belangrijk dat hij in de Staatsliedenbuurt navraag ging doen naar de laatste dagen van de zwerver. Lopend was dat geen doen en Cas vroeg wachtmeester Karin Joosten of hij alsnog even naar de Johan Huizingalaan gebracht kon worden.

‘Nee, je pakt de tram maar,’ zei ze.

‘Maar...’

Ze gaf hem een tramkaart en draaide zich om. Ze bleef niet aan de gang! Gedwee liep hij het bureau uit. Op het Centraal Station nam hij tram 17 die hem tot de Postjesweg bracht. Daar moest hij overstappen op bus 18 tot aan de Pieter Calandlaan. Hij was ruim een uur onderweg en al die tijd keek hij door het raampje naar zorgeloze mensen op straat. Niemand leek zich druk te maken om de dood van Frénk. Cas vroeg zich af wanneer de ondergang van

de zwerver was begonnen. Ongetwijfeld was hij ooit baby geweest en had zijn moeder olie gekocht omdat z'n biljetjes schraal waren. De hele familie had gekeken naar zijn eerste lachje en was trots geweest toen z'n eerste tanden doorkwamen. Van welke meester had hij het meeste geleerd? Wat zou zijn toekomstdroom geweest zijn toen hij tiener was? Op welk meisje was hij hopeloos verliefd geweest, wie was het die zijn liefde niet had beantwoord? Wanneer was het eerste verval ingetreden, waar had zwerver Frénk de wissel omgezet die hem uiteindelijk als een PZI-tje in de gracht had doen belanden?

Af en toe schreef Cas een vraag op, want hij wist dat er een heel leven ingevuld moest worden. Hij probeerde zich voor te stellen waar zijn eigen kruispunten lagen. Wanneer had hij de afslagen genomen die hem uiteindelijk hadden gebracht waar hij nu was? Op welke momenten waren zijn idealen gevormd, zijn rotsvaste geloof waarop alles gebaseerd was? Wanneer was hij kwaad geworden op de onredelijke wereld die er blijkbaar nauwelijks principes op nahield? Kon hij zijn eigen leven vergelijken met dat van iemand waar alles van vergleden was? Hij wist het niet.

Hij was eerder in het magazijn dan hij zich realiseerde. Daar kreeg hij een nieuw exemplaar van het Poolse brodelwerk met onbetrouwbare sloten. Hij besloot er geen extra geld aan uit te geven. Als de politie geen goed sluitwerk op zijn rijwielen zette, hoefde hij niet zelf te investeren. Hij stapte op en reed weg. Het achterwiel slingerde op de as, voelde hij. De remmen slipten een beetje weg als je ze inkneep en de versnelling bleef hangen in z'n tweede. Maar het fietste en dat was goed genoeg.

Niemand kende Frénk. Of liever: iedereen kende hem, maar niemand had een verhaal dat afweek van het vorige. Hij leek geen verleden te hebben, hij was er altijd geweest. Waar hij sliep, wist slechts een enkeling. Er lag een bootje niet ver van de plek waar hij verdronken was en daar ging hij

letterlijk onder zeil. Als het te koud was, nam hij zijn toevlucht tot een van de huizen die daarvoor ingericht waren: het Tehuis voor Onbehuisden of het Leger des Heils. Hij bedelde om eten, maar daklozenkrantjes verkocht hij niet. ‘Dat is voor tuig dat niet wil werken,’ had hij tegen een groenteboer gezegd. Blijkbaar was Frénk een zwerver met principes. Een aardige, lieve man met wie je een onbetekend praatje kon hebben op de hoek van de straat. Hij zei iedereen glimlachend gedag, al zag je dan zijn rotte gebit. Hij dronk als hij kon en wat hij dronk was troep. Restjes wijn, bodempjes pils en als hij genoeg bij elkaar gebedeld had soms een kruik jenever, de goedkoopste die te vinden was. Het was onvoorstelbaar dat je met zo weinig geld nog dronken kon worden. Het was sowieso bizar dat Frénk nog kon lopen, want niemand zag hem ooit eten, behalve dat wat hij nog uit vuilbakken had kunnen halen aan weggegooide friet en oude, bedorven kroketten.

Hij leek geen bestaan te hebben. Hij was een oude jas en handen die vol smeer zaten, met zwarte nagelriemen die nooit meer schoon werden. Hij was oude handschoenen waar hij de vingers van had afgeknipt en die als rafels aan zijn handen zaten. Hij was een broek vol gaten die met een touw om zijn middel zat en hij was een walm van stank die om hem heen hing en die zorgde dat mensen zoveel mogelijk uit zijn buurt bleven – op een enkeling na die de stank overwon en over de aanblik heen zag om toch contact met hem te hebben. Na een lange dag fietsen door de buurt wist Cas weinig meer dan wat hij die ochtend gezien en gehoord had. Dit was Frénk, Frénk was een zwerver, Frénk dronk en was altijd dronken, Frénk zou vroeger of later toch een keertje de gracht inlopen en verzuipen... Nu was dat gebeurd en niemand verwonderde zich erover.

Bij een koffie in Café Sting in de Van Hallstraat keek Cas zijn notitieblokje na. Het café was minstens zo verlopen als de zwerver die vanochtend uit het water was gedregd. De bar was ooit een mooi, glimmend bouwwerkje geweest

van een schrijnwerker met vakkennis, maar het hout had onder heel veel dronkenschap ernstig geleden. In de hoek stond een jukebox die nog singeltjes draaide uit de tijd dat er grammofoonplaten bestonden. In schappen aan de wanden stonden – volgens een tekst die op de muur was geschreven – bij elkaar zo'n veertigduizend singeltjes van de meest uiteenlopende artiesten.

Greet zette een tweede kopje op het wankel tafeltje waar Cas aan was gaan zitten en deed er een koekje bij. 'Als u bepaalde muziek wilt horen bij uw werk, moet u het even zeggen,' zei Greet, want ze zag wel dat dit betere klandizie was dan het andere volk in haar café.

Cas keek rond. Het was haveloos volk, maar geen zwerwers zoals Frénk. Het waren mannen zonder werk, die de tijd kwamen doden in de kroeg en aan de bar een praatje maakten over voetbal, politiek en andere wezenlijke zaken. Er was maar één vrouw, een oudere dame die wellicht ooit op stand had geleefd maar nu haar leven bij elkaar hield met veel make-up en te strakke kleren voor haar wat opgezette lijf. Ze dronk hetzelfde als de mannen en praatte over hetzelfde.

Cas realiseerde zich dat dit café een soort eindstation was in een volksbuurt. De klanten zaten aan de zelfkant van de samenleving en zochten verpozing in muziek uit een glorieus verleden. Een van hen drukte wat knoppen in en The Animals zongen krakerig 'The House Of The Rising Sun'. *It's been the ruin of many a poor girl. And me, Oh Lord! was one*, zong de stem vol krassen en tikken.

'Kent u Frénk?'

'Ken ik Frénk,' zei Greet alsof dat geen vraag was. 'Ken ik Frénk? Ik ken Frénk als m'n broekzak. Ze hebben hem vanochtend gevonden op de Eerste Kostverlorenkade, toch? Bent u van de politie?'

'Ja,' zei Cas.

'Ik zei het al, hè, Leen? Ik zei het al toen je binnenkwam. Ik zeg: dat is een grander. En je bent er nog één ook!'

‘Ik ben geen politieman. Ik werk bij de politie als pastor.’

‘Huh?’ zei Greet. De mannen aan de bar draaiden zich naar zijn tafeltje toe.

Ook Leen, de vrouw met de make-up, was geïnteresseerd. ‘Wat is dat?’

‘Ik ben predikant. En ik werk bij de politie.’

‘Moet je dan niet werken in een kerk?’

‘Nee. Dat is niet nodig.’

Greet haalde haar schouders op. De wereld zat gek in elkaar, vond ze. Er klopte weinig van, maar ze trok zich daar niet zoveel van aan. Zolang ze maar wat klanten had en zolang ze maar wat muziek voor hen kon draaien. *And the only time he's ever satisfied is when he's on a drunk*, zongen de Animals.

‘Wat moet jij dan met Frénk?’

‘Ik wil weten wie hij was,’ zei Cas. Hij glimlachte.

‘Nou, een zwerver.’

‘Maar hij kan toch niet altijd een zwerver zijn geweest?’

De mannen keken elkaar aan, en Leen draaide zich weer naar het raam. Greet kuchte haar schorre keel een beetje schoon.

‘Hoe is die koffie?’

‘Weet iemand wat hij vroeger was of deed?’ probeerde Cas opnieuw.

Ze gaf geen antwoord. Hij zat daar en keek naar de aanwezigen in de kroeg.

‘Nou, ik ga een lekker moppie opzetten. Ik word altijd zo triest van die Amerikanen.’ Greet liep naar de jukebox, drukte een paar knoppen in en tijdens *Keep away from drunkards and all those gambling men* sloeg het plaatje af. Ze keek niet eens naar de kaartjes op het knoppenbord van het speelapparaat, want ze wist al wat ze wilde horen. Herp Albert & His Tijuana Brass. ‘Even geen woorden, hoor.’

Een van de mannen zag dat Cas min of meer verbijsterd aan zijn tafeltje bleef zitten, zich hoogstwaarschijnlijk afvragend waarom hij geen antwoord kreeg, of er soms iets te

verzwijgen was over het verleden van Frénk. De man stond op en liep naar de politiepastor toe. Hij zette zijn veel te vroege biertje op de tafel en keek Wulffers met waterige ogen aan.

‘Ik wil het u wel zeggen, want het is zoals het is. Kijk, meneer... vroeger is niet zo mooi. Van niemand niet, hier. Ons vroeger is allemaal nogal bezoedeld. Van Frénk, maar ook van mij en van Leen en van hullie daar. En nou moeten we niet meer over het verleden praten, want daar koop je niks voor. Het verleden is iets wat je uiteindelijk moet laten rusten. En omdat de toekomst ook niks voorstelt, leven we in het nu. Dus we hebben het alleen maar over het nu. Over wat je nu doet, over wat je nu denkt.’

‘Ik wil wat woorden zeggen op zijn begrafenis. Iets over zijn leven,’ legde Cas uit.

‘Nou, zeg dan dat het een goeie jongen was. Dan heb je het wel. Waarom zou je je verder druk maken? Zijn leven is voorbij. Ach, we zullen nog wel eens een pils op hem drinken, maar meer hoeft er toch niet boven water te komen?’

De man nam een slok van het bier en Cas zag dat de alcohol het geheugen wiste, zoals je bepaalde gegevens uit een computer kunt verwijderen. Wie dronken was, had nog maar één zorg: het evenwicht behouden in het nu. ‘Vroeger’ verdween, ‘later’ verdween en alleen het nu bleef. Maar voor Cas was dat niet genoeg. Hij betaalde de koffie en vertrok.

‘Ik wil dat het lichaam van Frénk naar het gerechtelijk lab wordt gebracht voor onderzoek,’ zei Cas tegen Pengel.

‘Waarom?’

‘Omdat niemand iets weet. Omdat niemand ons iets wil vertellen. Omdat het verleden van Frénk potdicht zit. En omdat ik dat niet accepteer.’

‘Er is geen strafrechtelijk onderzoek dat autopsie rechtvaardigt,’ zei Pengel. ‘Ik heb me aan budgetten te houden en ik kan niet zomaar geld vrijmaken voor een onderzoek dat feitelijk nergens toe dient.’

‘Wanneer doe je dat wel?’

‘Pardon?’

‘Wanneer doe jij je kassa open, zodat ik Frénks lichaam kan laten onderzoeken?’

‘Als er sprake is van een misdaad,’ zei Pengel.

‘Dat is er,’ zei Cas.

‘Luister, Wulffers. Die Frénk van jou is gewoon het water ingelopen met z’n dronken kop!’

‘Dat is een misdaad! En het is een misdaad dat niemand daar iets tegenin heeft gebracht. Het is een misdaad dat niemand dat voorkomen heeft. Het is een misdaad dat we er niks mee doen!’

‘Ik ben gebonden aan regels!’

‘Jij en je regels! Hoeveel kost zo’n onderzoek? Dan betaal ik het wel uit m’n eigen zak.’

‘Cas!’

‘Of moet ik smeken, Pengel? Is dat wat je wilt? Moet ik op mijn knieën vragen of we zijn lichaam mogen onderzoeken? Het kan wat mij betreft tussen de bedrijven door. Ik... ik kan niet toestaan dat we een heel leven vergeten!’

Chef Pengel keek Wulffers aan. Die eigenzinnige kop-pigheid stond hem tegen. En ook dat drammerige. Maar tegelijkertijd was deze politiepastor hem lief omdat hij bewezen had zijn mannetje te staan in zaken die de politie soms boven de pet gingen. Dus knikte hij.

Cas legde een hand op Pengels schouder, een vriendschappelijk gebaar. ‘Ik wist dat ik op je kon rekenen!’